

[Stenshalle.]

mission, hvor drøftelserne i udstrakt grad drejede sig om valgretsaldere. Vi kom faktisk ikke videre i den kommission end til at drøfte valgretsaldere, før ministeriet Knud Kristensen gik af i 1947 og ministeriet Hedtoft trådte til. Ministeriet Hedtoft nedsatte derefter en ny forfatningskommission med et tilsvarende antal medlemmer og de samme tilfornedede som i den forrige. I denne således nedsatte kommission nåede man nu ret hurtigt til en overenskomst mellem de 4 gamle partier om en valgretsalder til rigsdagen på 23 år, som også skulle gælde for de kommunale valg og for menighedsrådsvalgene. Overenskomsten forudsatte, at forhandlingerne om en forfatning kunne føre til en forståelse i samlingen 1949—50; ellers ville den ikke være gyldig længere.

Der nedsattes nu også forskellige arbejdsudvalg, som skulle tage sig af forskellige dele af grundlovsforslaget, bl. a. et udvalg, der skulle fremkomme med forslag om rigsdagens sammensætning — et- eller tokammer o. s. v. Der førtes heri en lang drøftelse om et- eller tokammer, idet man navnlig fra socialdemokratisk side holdt meget stærkt på overgang til etkammer. Men der fremkom ikke noget konkret forslag fra socialdemokraternes side, end ikke en skitse. Udvalgets formand, den daværende formand i landstinget, hr. Steincke, skitserede derefter et forslag, som var noget anderledes end forslaget fra 1939, til et tokammersystem. Venstres medlemmer i udvalget fremsatte også et skitseret forslag om bibeholdelse af det nuværende landsting — og bl. a. om en ændret valgretsalder og forskellige andre ting. Der fremsattes et andet forslag om direkte valg af medlemmer i stedet for som nu indirekte valg. Begge forslag fra venstre og også hr. Steinckes forslag indeholdt de samme bestemmelser om at bringe eventuelle uoverensstemmelser mellem tingene automatisk til ophør, idet der skulle være en prioritet for folketingets synspunkter, og efter begge forslag skulle de tingvalgte opgives. Med andre ord, venstres forslag knytter sig nøje til de krav, som den højtærede statsminister her omtalte, nemlig at valgretsaldere burde nedsættes, valgmåden burde ændres og tingvalgte medlemmer måtte ikke eksistere længere.

Der førtes nu forhandlinger om alle tre forslag, men der var ikke nogen synderlig

tilslutning til noget af dem; socialdemokraterne holdt primært stadig på deres etkammersystem. Imidlertid blev hr. Steincke så gjort til justitsminister, og en anden formand lod hurtigt forhandlingerne gå ud og gik endda til at forhandle om noget helt andet i det udvalg, nemlig om valgloven til folketinget.

Efter april 1950 blev der overhovedet ikke indkaldt til møder, såvidt jeg erindrer — måske var det i maj. Ministeriet trådte tilbage i oktober 1950, og der kom da heller ikke noget ud af forfatningskommissionens arbejde i den omgang.

Man kan derfor ikke sige, at der er ydet nogen særlig indsats fra den daværende regerings side eller fra regeringspartiets side. Man havde ikke engang fået skitseret et forslag til et etkammersystem under regeringen Hedtoft, således som der agiteredes så stærkt for.

Det nuværende ministerium nedsatte så påny en forfatningskommission på tilsvarende måde som den foregående og med de samme tilfornedede. Der fremkom straks nogen surhed fra socialdemokraternes side; det var stadig valgretsaldere, der blev trukket frem. Det var besværligt at få nedsat udvalg i denne kommission, men det skete dog tilsidst, således at de tilsvarende udvalg blev nedsat i denne kommission som i den forrige. Regeringens chef, statsminister Erik Eriksen, gav endog det tilsagn, som regeringens partier står bag, at der nu burde gøres et forsøg på at udarbejde et forslag til et etkammersystem.

Endelig blev udvalget nedsat, og man gik i gang med drøftelserne. Noget af det, der først blev drøftet i udvalget, var valgretsaldere, og efter nogen tids forløb blev der sluttet en ny overenskomst mellem alle partier, gående ud på, at der samtidig med folkeafstemningen om forfatningsforslaget skulle stemmes om, hvorvidt valgretsaldere skulle være 21 år eller 23 år, således som vi nu ser det udformet i det forslag, der ligger på tingets bord. Socialdemokraterne ville ikke forny den tidligere aftale om 23 år. Derefter arbejdedes der ihærdigt i kommissionens udvalg for at nå til en udformning af repræsentationen, og i december måned kunne formanden konstatere, at der var overvejende flertal for et rent etkammer. Man arbejdede derefter løs på en udformning deraf, og jeg vil gerne hertil bemærke, at jeg aldrig har forstået, at tilhængerne af